

Handläggare
Thomas Eriksson
Telefon: 08-508 337 19

Till
Utbildningsnämnden
2017-02-02

Lokalförsörjning, förskola och skola

Yttrande över revisionsrapport (nr 8/2016)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som yttrande på revisionsrapporten.

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Marianne Natéus
Avdelningschef

Inger Pripp
Avdelningschef

Jan Holmquist
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisorsgrupp 1 har den 6 december 2016 behandlat bifogad revisionsrapport (nr 8/2016). Granskningen syftar till att bedöma om ansvariga nämnders och styrelsernas planeringsprocess, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, är ändamålsenlig och effektiv för att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever. Rapporten visar att planeringsprocessen, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Brister finns i första hand i kontakter mellan exploaterings- samt stadsbyggnadskontoren och verksamheterna och påverkar både prognostisering och planeringen av nya platser i förskola och grundskola. I rapporten bedöms också att samverkan inom Skolplanering i Stockholm (SAMS) inte fått tillräcklig genomslagskraft i respektive organisation.

Förvaltningen delar till stora delar revisionsrapportens beskrivningar och förslag. Vad gäller brister i samverkan mellan exploaterings- samt stadsbyggnadskontoren och verksamheterna är det väsentligt att stadsledningskontoret ges ansvar för att i samverkan med berörda förvaltningar sätta ramarna eller riktlinjerna för samverkan.

Bakgrund

Revisorsgrupp 1 har den 6 december 2016 behandlat bifogade revisionsrapport (nr 8/2016). Rapporten har överlämnats till utbildningsnämnden med flera för yttrande.

Ärendet

Granskningen syftar till att bedöma om ansvariga nämnders och styrelser planeringsprocess, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, är ändamålsenlig och effektiv för att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever. I granskningen har även rekommendationerna som framfördes i projektrapporten Styrning av lokalförsörjning nr 2 2014 följts upp.

Rapporten visar att planeringsprocessen, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Brister finns gällande samverkan och i första hand i kontakter mellan exploaterings- samt stadsbyggnadskontoren och verksamheterna. För att klara prognostiserad ökning av antalet barn och elever måste samverkan mellan berörda parter struktureras i ett tidigt skede. De brister som uppkommit påverkar både prognostisering och planeringen av nya platser i förskola och grundskola. De senaste åren har en förbättring skett gällande samverkan men den bör vara mindre personberoende, mer strukturerad och styrd av riktlinjer.

Revisionskontoret bedömer att samverkan inom SAMS inte fått tillräcklig genomslagskraft i respektive organisation. Berörda nämnder och styrelser behöver säkerställa att det arbete som sker inom SAMS sprids i respektive organisation. Det gäller framför allt stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och utbildningsnämnden.

Av uppföljningen avseende tidigare lämnade rekommendationer har framkommit att inom SAMS har kommunstyrelsens, men även övriga parters uppdrag och roller förtydligats. Rutinerna för samverkan i planeringsprocessens tidiga skeden för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor har förbättrats. Samverkan mellan utbildningsnämnden och SISAB fungerar bättre och

planeringsarbetet sker i större utsträckning i samverkan. Däremot är rekommendationen att kommunstyrelsen bör följa upp utvecklingen av samverkansarbetet inte åtgärdad.

Utifrån redovisade iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer.

- Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.
- Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens befolkningsprognos och den framskrivning av elever som redovisas i form av elevantalsprognos per skola är avgörande för planeringen av framtida förskole- och skolbehov.

Utbildningsförvaltningen har som framgår av revisionsrapporten stärkt sitt arbete med att bearbeta och analysera prognoser. Förvaltningen har sedan hösten 2016 även tillgång till rapporter från exploateringskontoret innehållande aktuell bostadsplanering. Det finns skillnader mellan stadens prognoser och exploateringskontorets bostadsplanering och utbildningsförvaltningen har svårt att förhålla sig till avvikelserna. Det förhållningssätt förvaltningen valt, är att utgå från prognoserna men att när prognos saknas komplettera med stadens planeringstal 0,5 barn per lägenhet. Förvaltningen anser att det finns potential att stärka stadens gemensamma planeringsunderlag genom att tillgängliggöra och sammanställa data på sådant sätt att det underlättar förvaltningarnas planering. Stadens befolkningsprognos bör utvecklas till att vara ett mer fullgott planeringsunderlag för stadens verksamheter. Det skulle minska behovet av att tillämpa planeringstalet 0,5 för grundskola och 0,25 för förskola.

Som dominerande fastighetsägare har SISAB en ledande roll att, i samverkan med utbildningsförvaltningen, säkerställa tillgången till skollokaler. Som framgår av revisionsrapporten har samverkan

mellan SISAB och utbildningsförvaltningen successivt förbättrats. SISAB:s nya organisation förstärker SISAB:s möjligheter att arbeta i tidigt skede, men ställer krav på att se över samverkansformerna. I den ramavtalsöversyn som ska ske under 2017 är det önskvärt att se hur samverkan kan underlättas och hur parternas ansvar för att lokaler används effektivt kan stärkas.

En anledning till att byggnationen av permanenta skolor inte är i fas med elevantalsökningen är att planeringen av skolutbyggnad påbörjades först 2011. Därutöver finns nu aktuella brister som fördröjer processer och som uppmärksammas i revisionsrapporten. Det gäller främst bristen på strukturerad samverkan mellan verksamhetsdrivande förvaltningar och stadsbyggnadskontoret respektive exploateringskontoret. Ytterligare frågor att lyfta är behovet av tillräckliga resurser på stadsbyggnadskontorets bygglovs- och planavdelningar för att hantera skolutbyggnadsbehovet, behov av att tydliggöra hur staden ska lösa tillgång till mark för skola när kommunal mark saknas och avslutningsvis behov av att tydliggöra kostnadsansvaret för kulturhistoriskt skyddsvärda byggnader eller andra merkostnader som kan drabba skolbyggnadsprojekt när mark inom exploateringsprojekt fördelas mellan bostäder och offentlig service. I en situation där staden ska bära dessa kostnader är det rimligt att pröva om exploateringsprojektet och inte verksamheterna ska ta merkostnaderna. Detta är exempel på frågor som tenderar att försena projekt och därmed möjligheten att färdigställa permanenta skollokaler i tid.

På grund av att förskole- och grundskoleutbyggnad har varit i fokus har gymnasieutbygganden hamnat i skymundan. Stora delar av de beskrivningar som finns i rapporten är giltiga även för gymnasieskolan.

I revisionsrapporten framkommer att kommunstyrelsen inte har följt upp hur samverkan har fungerat. Under hösten 2016 har workshops mellan berörda förvaltningar genomförts, vilket är ett steg i framtagandet av 2017 års redovisning till kommunstyrelsen. Motsvarande genomfördes för första gången inför 2016 års redovisning. Det är rimligt att följa upp hur samverkan fungerar efter 2017 års redovisning i kommunstyrelsen, det vill säga efter att samverkansprocessen genomförts en andra gång.

Avslutningsvis delar förvaltningen stora delar av revisionsrapportens beskrivningar och förslag. Nedan kommenteras rapportens två förslag.

”Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen”

Kommentar: Det är väsentligt att stadsledningskontoret ges ansvar för att i samverkan med berörda förvaltningar sätta ramarna eller riktlinjerna för samverkan. Stadsledningskontoret har ansvar för samordning i staden, leder SAMS och är beställare av stadens prognoser.

”Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd”

Kommentar: Utbildningsförvaltningen delar revisionsrapportens förslag. Genomslagskraft på samtliga nivåer skulle underlätta samverkan mellan förvaltningarna.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten.

Bilaga

Lokalförsörjning - förskola och skola Nr 8, 2016